

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

Cultural Tourism Management by a Participative Approach in KohKret Community Amphur Pak Kret, Nonthaburi.

สรารวรรณ เรืองกลปวงค์* และอรรณพ เรืองกลปวงค์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Sarawan Ruangkalapawongse* and Annop Ruangkalapawongse
Faculty of Management Science, Suan Dusit University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมากในทุกด้าน อันดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบไปด้วย ภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมา คือ ภาวะผู้นำด้านเครื่องมือการตลาดและภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญา สำหรับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คือ 1) ผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจทำได้โดยกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนและจัดระบบประมาณจากภาครัฐมาสนับสนุนช่างฝีมือที่เป็นผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ผู้นำด้านเครื่องมือการตลาดจะต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรมสูง เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ 3) ผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญาควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสนับสนุนให้สมาชิกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
e-mail: saruangk@hotmail.com

Abstract

This research aims to study the management of cultural tourism by a community participatory approach in Kohkret, Pak Kret Nonthaburi Province, to study the factors affecting the management of cultural tourism by community participatory Kohkret, Pak Kret, Nonthaburi Province, and provide guidelines to contribute to the development of cultural tourism management by community participation in KohKret, Pak Kret, Nonthaburi Province. The results showed that the management of cultural tourism by community participation in Kohkret, Pak Kret Nonthaburi as a whole were at a high level. When considering each aspect, the highest levels were: First, the participation of the beneficiaries, followed by the search of a problem and participation in decision-making, respectively. The factors that affect the management of cultural tourism as part of the KohKret community, Pak Kret, Nonthaburi, comprised the inspirational leadership, leadership of influential ideology, and leadership of intellectual stimulation. Guidelines for the development of cultural tourism management by community participation in KohKret, Pak Kret Nonthaburi are 1) The inspirational leadership must encourage the community members to awaken and take part in the travel management community. There should be a budget allocated by the government to support artisans who inherit local knowledge. 2) A leader of highly influential ideology, must be a person with high moral and ethical standards, sacrifice personal interests for the common good and be committed to operational success. 3) A leader of intellectual stimulation, should have initiative and encourage members through a continuous modernization initiative.

Keywords: Cultural Tourism Management, Participative Approach KohKret Community

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวสวยงามสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นด้านธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สิ่งปลูกสร้าง วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ทั้งงดงามและมีคุณค่าสร้างความภาคภูมิใจแก่ชาวไทยทุกคนซึ่งในแต่ละภูมิภาคมีวิถีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน โดยวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตคนไทยในท้องถิ่นต่างๆ จะมีศิลปวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ได้มีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมสืบเนื่องมาเป็นเวลานาน ดังนั้นวัฒนธรรมของชุมชนจึงอาจถือได้ว่าเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญและ

มีบทบาทในการดึงดูดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นโดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป (Sanglimsuwan & Sanglimsuwan, 2013)

สำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม นั้น เป็นการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตของท้องถิ่นตนเองในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนกำหนดทิศทางการท่องเที่ยว การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวและการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ชุมชนจะได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวซึ่งจะแตกต่างจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยทั่วไปที่มีการจัดการโดยภาครัฐและ/หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้กลายเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งชุมชนเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา และตัดสินใจ รวมถึงได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ทำให้มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน (Community Based Tourism, 2013)

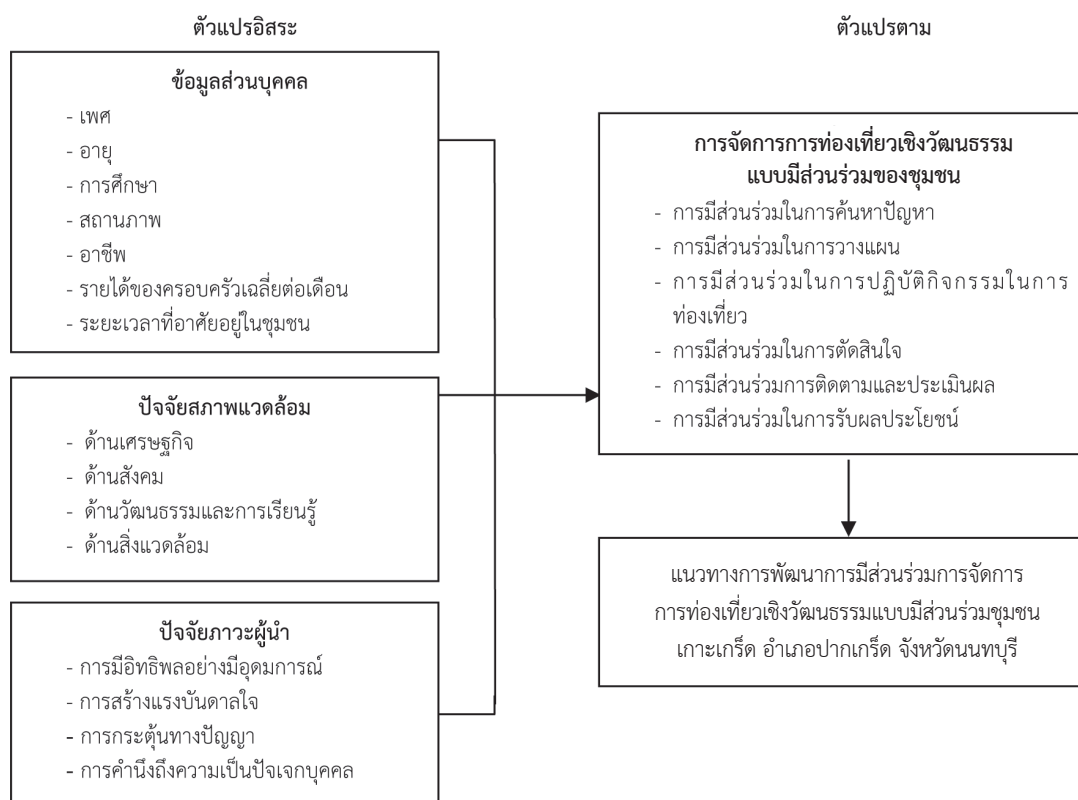
“เกาะเกร็ด” นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนที่ขึ้นชื่อในจังหวัดนนทบุรี โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตหลากหลายไม่ว่าจะเป็นวัดตามแบบมอญวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านเครื่องปั้นดินเผาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ได้เล็งเห็นถึงศักยภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของเกาะเกร็ด ซึ่งเพียบพร้อมไปด้วยคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมไทย มอญ วิถีชีวิตที่เรียบง่ายแต่มีเสน่ห์ของวิถีชีวิตเกษตรและวิถีชีวิตริมน้ำจึงได้เริ่มดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผ่านโครงการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับประเทศตั้งแต่ปี 2551 (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration, 2013) อย่างไรก็ตามคณะกรรมการท่องเที่ยวชุมชนเกาะเกร็ดและชาวบ้านมีความต้องการที่จะพัฒนาและยกระดับตนเองไปสู่องค์กรพัฒนาท่องเที่ยวที่มีรายได้เป็นของตนเองทั้งนี้เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้สามารถประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามที่ อพท. ได้เล็งเห็นศักยภาพของพื้นที่ตำบลเกาะเกร็ด (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration, 2013) และจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีปัจจัยสภาพแวดล้อม เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม และภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชน (Kemnoi, 2011; Pommark, 2009) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีและ
เสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 2) ปัจจัยสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรมและการเรียนรู้ และด้านสิ่งแวดล้อม 3) ปัจจัยภาวะผู้นำ ประกอบด้วย การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมในการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

สมมติฐานการวิจัย ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยภาวะผู้นำส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเป็นแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร คือ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 7 หมู่บ้านจำนวนทั้งสิ้น 5,605 คน (Kokkait Tambon Administration, 2014)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 7 หมู่บ้านจำนวน 373 คน คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 วิธีสุ่มตัวอย่างเป็นแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีทั้ง 7 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 373 คน ขั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากประชาชนทั้ง 7 หมู่บ้าน โดยเทียบสัดส่วนหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นคนในชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้ประกอบการ และผู้นำชุมชนจำนวน 9 คน เพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .978 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพรายได้ ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 ปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อมลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 32 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .904 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .310 ถึง .873

ตอนที่ 3 ปัจจัยภาวะผู้นำ ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 48 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .935 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .311 ถึง .750

ตอนที่ 4 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมในการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .952 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 56 ข้อค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .321 ถึง .759

ตอนที่ 5 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้อย่างเสรี

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกเพื่อหาข้อมูลจากปรากฏการณ์จริงมาใช้ อธิบายผลการศึกษาเชิงปริมาณที่วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.1.1 สถิติเชิงพรรณนาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.1.2 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาระดับปวส./อนุปริญญา สถานภาพสมรส อาชีพหลักค้าขาย รายได้ต่อเดือน 15,000-20,000 บาท ภูมิลำเนาเดิมก่อนที่จะมาอาศัยอยู่ที่เกาะเกร็ด คือ จังหวัดนนทบุรี และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะเกร็ดน้อยกว่า 1 ปี

2. ผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากในทุกด้าน อันดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตามลำดับ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนเป็นอันดับสุดท้าย โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D = 0.38) โดยการได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของชุมชน เป็นอันดับแรก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D = 0.44) โดยการช่วยค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D = 0.30) โดยการร่วมปรึกษาหารือปัญหาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นอันดับแรก สำหรับด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$, S.D = 0.41) โดยชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเป็นอันดับแรก

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ปัจจัยภาวะผู้นำด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์และปัจจัยภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญาส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี = $0.769 + 0.394$ (ภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ) + 0.228 (ภาวะผู้นำด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์) + 0.143 (ภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญา) โดยปัจจัยทั้ง 3 ด้าน อธิบายการผันแปรของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 69.10

4. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จากการดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ทำให้ได้แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีดังนี้

4.1 ผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้นำจะต้องสร้างแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกการสร้างแรงจูงใจภายในทำได้โดยให้สมาชิกตื่นตัวและพร้อมที่จะอุทิศตนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ส่วนการสร้างแรงจูงใจภายนอกสามารถทำได้โดยจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐมาสนับสนุนช่างฝีมือที่มีอยู่เดิมและคนรุ่นใหม่ที่เป็นผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการให้ค่าครองชีพและนำวิทยากรใหม่ๆ มาให้ความรู้แก่ชาวชุมชน

4.2 ผู้นำด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรมสูงเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม ประพฤติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ นำเคารพ นายกอง อีกรทั้งผู้นำยังต้องมีความตั้งใจ จริ่งใจ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ นอกจากนี้ยังควรหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน

4.3 ผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญาผู้นำควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสนับสนุนให้สมาชิกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องมีการจูงใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหาให้กำลังใจสมาชิกให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ๆ อยู่เสมอ

อภิปรายผล

1. การศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยอันดับแรก คือ ด้านเศรษฐกิจ รองลงมา คือ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และการเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับสุดท้าย โดยด้านเศรษฐกิจสอดคล้องกับ Kemnoi (2011) ซึ่งกล่าวว่าค่าเฉลี่ยของด้านเศรษฐกิจสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Melita (2014) ซึ่งอธิบายว่าการท่องเที่ยวเป็นตัวแทนของการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีการจ้างงานโดยตรงและการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่ดีขึ้น เมื่อวิเคราะห์รายด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ชุมชนได้รับความสนใจจากนักลงทุนเข้ามาประกอบธุรกิจมากขึ้น รองลงมา คือ มีการนำเอากฎมูรณีย์พื้นบ้านด้านงานหัตถกรรมมาสร้างเป็นอาชีพและส่งเสริมให้เกิดรายได้ภายในครัวเรือน เนื่องจากคนในพื้นที่ได้ให้ความสนใจไปทำงานที่อื่นที่ให้ผลตอบแทนมากกว่า หรือมีการให้เช่าพื้นที่แก่คนภายนอกเข้ามาประกอบธุรกิจ ส่วนผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้นำภูมิปัญญาพื้นบ้านตั้งแต่วุ้น ย่า

ตา ยาย และยังคงมีความรักในอาชีพได้ดำเนินงานต่อเพื่อส่งเสริมให้เกิดรายได้ภายในครัวเรือน (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555–2559 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้าบริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรมนวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว การเสริมสร้างโอกาสและแรงจูงใจเพื่อพัฒนาการค้า การลงทุนด้านการท่องเที่ยว (Ministry of Tourism & Sports, 2013) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Vargas Hernandez (2012) ซึ่งพบว่า วัฒนธรรมทางการท่องเที่ยวมีผลกระทบทางบวกในการสร้างโอกาสที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tawesang (2012) พบว่า มีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อเข้ามาลงทุนทำธุรกิจในพื้นที่และนักท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมและมีการส่งเสริมการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาให้เกิดเป็นรายได้จากพื้นฐานวิถีชีวิตที่มีการปฏิบัติกันอยู่เป็นปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khampuanbutra (2014) พบว่า มีผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาพื้นบ้านมีการผลิตเพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน

1.2 สภาพแวดล้อมด้านสังคม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวมีคุณค่าต่อการศึกษาหาความรู้ รองลงมา คือ มีการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเนื่องจากเกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่มีชาวมอญอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์อย่างยาวนาน รวมทั้งยังมีลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณีมอญที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่มีคุณค่าต่อการศึกษาหาความรู้ และคนในชุมชนเกาะเกร็ดมีการร่วมมือกันเป็นอย่างดี เพราะผู้คนส่วนใหญ่เป็นคนภายในท้องถิ่นจึงมีความสนิทสนมกันแบบเครือญาติ มีการพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และยังมีความสัมพันธ์ในลักษณะเชื้อสายประเพณีเดียวกัน ดังนั้นจึงมีการร่วมมือร่วมใจกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนสอดคล้องกับ Tongpeng (2011: 16-17); Namwong (2009: 18-19) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวผู้ประกอบการการท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นโดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Kemnoi (2011) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านสังคมของชุมชนนั้นประชาชนในชุมชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ๆ จากการท่องเที่ยว และมีการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน

1.3 สภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมและการเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีการฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว รองลงมา คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากชาวชุมชนต้องการพัฒนาชุมชนโดยมีภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรม โดยต้องการให้วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ของชาวมอญที่ขาดหายไปหรือปฏิบัติน้อยลงมีการฟื้นฟูส่งเสริมมากขึ้นและต่อเนื่อง (Sirituwanon, 2008) นอกจากนี้ชาวเกาะเกร็ดต้องการให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตรงจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของ Charoenchaisombat (2011) ว่ามีการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและค่านิยมดั้งเดิม

เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sharareh & Badaruddin (2013) กล่าวว่าประชาชนในพื้นที่จะต้องสามารถรักษาสมดุลของประเพณีและมีการปรับตัวที่จำเป็นเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของการเป็นสถานที่ท่องเที่ยว อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Ratanapeanthumma (2007) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการการบริหารการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อกันคือกิจกรรมบันเทิงต่างๆ ควรคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และวัฒนธรรมดั้งเดิม

1.4 สภาพแวดล้อมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รองลงมา คือ มีการจัดภูมิทัศน์ที่คำนึงถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะเกาะเกร็ดถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียว โดยมีพื้นที่เพื่อการนันทนาการและชมความงามทางภูมิทัศน์ อีกทั้งยังถูกจัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงมีการจัดระเบียบภายในชุมชนอีกทั้งคนในชุมชนเกาะเกร็ดยังช่วยกันปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ด้วยการตกแต่งร้านค้าอย่างสวยงาม มีการจัดวางสินค้าอย่างเป็นระเบียบที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ดซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนโดยพัฒนาระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว (Ministry of Tourism & Sports, 2013)

2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ จากการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ตามลำดับ ส่วนด้านการกระตุ้นทางปัญญาเป็นอันดับสุดท้าย สอดคล้องกับ Bass (1996: 5-7) ซึ่งได้อธิบายว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลนั้น ผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลและทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ส่วนการสร้างแรงบันดาลใจนั้น ผู้นำจะประพฤติในทางที่มุ่งใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตามโดยการสร้างแรงจูงใจภายใน การให้ความหมายและท้าทายในเรื่องงานของผู้ตาม สำหรับการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ผู้นำจะต้องประพฤติตัวเป็นแบบอย่าง หรือเป็นโมเดลสำหรับผู้ตามส่วนการกระตุ้นทางปัญญานั้น ผู้นำมีการกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม ทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ เมื่อวิเคราะห์รายด้านปรากฏผล ดังนี้

2.1 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ผู้นำมอบหมายงานอย่างทั่วถึงโดยคำนึงความแตกต่าง ความรู้ความสามารถและความเหมาะสมเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ ผู้นำแสดงการยอมรับและชื่นชมในความสามารถของสมาชิกเมื่อปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ ทั้งนี้เพราะผู้นำมีความใกล้ชิดกับคนในชุมชน จึงรู้จักมักคุ้นกันเป็นอย่างดีว่าแต่ละคนมีความรู้ความสามารถในด้านใดและจะชื่นชมในความสามารถของสมาชิกเมื่อปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ โดยบอกกล่าวชื่นชมสมาชิกในที่ประชุมประชาคมสอดคล้องกับงานวิจัยของ

Moonmai (2011) พบว่า ผู้บริหารมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างในด้านความสามารถของแต่ละบุคคล อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuawkunrat (2011) พบว่า ผู้บริหารแสดงการยอมรับและชื่นชมในความสามารถของผู้ร่วมงานเมื่อปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ

2.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ผู้นำส่งเสริมให้สมาชิกมีความคิดสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ ผู้นำเน้นให้สมาชิกทุกคนเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานตามภารกิจร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งน่าภาคภูมิใจ ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำของชุมชนมีความตั้งใจจริงและทุ่มเทในการทำงาน ต้องการให้เกาะเกิร์ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหน้าตาของจังหวัดนนทบุรี จึงสนับสนุนให้สมาชิกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้นำยังเน้นความร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชนเน้นการทำงานแบบทุกคนมีส่วนร่วมคิดและร่วมกันทำสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuawkunrat (2011) พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมผู้ร่วมงานให้มีความคิดสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารเน้นให้ผู้ร่วมงานเห็นถึงความสำคัญของภารกิจงานเป็นสิ่งสำคัญและน่าภาคภูมิใจ

2.3 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ผู้นำมีความรู้ความสามารถ สร้างความมั่นใจให้กับสมาชิกได้ว่าจะสามารถเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้ รองลงมา คือ ผู้นำเสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความภาคภูมิใจให้กับสมาชิก ทั้งนี้เพราะผู้นำมีการสื่อสาร บอกกล่าวกับสมาชิกในชุมชนจากการพูดคุย การประชุมที่ศาลาประชาคม หรือเสียงตามสายในชุมชน สอดคล้องกับ Bass (1996: 5-7) ซึ่งได้วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงบริหารหรือการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ว่าผู้นำจะแสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาด ความมีสมรรถภาพ ความตั้งใจ การเชื่อมั่นในตนเอง ความแน่วแน่ในอุดมการณ์ ความเชื่อและค่านิยมของเขา ผู้นำจะเสริมสร้างความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดี และความมั่นใจของผู้ตามสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuawkunrat (2011) พบว่า ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จผู้นำมีความรู้ความสามารถ สร้างความมั่นใจให้กับสมาชิกได้ว่าจะสามารถเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และถ่ายทอดความคิดที่สำคัญไปสู่เพื่อนร่วมงาน

2.4 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ผู้นำพิสูจน์ให้สมาชิกเห็นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคได้โดยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกทุกคน รองลงมา คือ ผู้นำสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนความคิดใหม่ๆ ของสมาชิก ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานโดยทุ่มเทการทำงานและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก รวมถึงการให้ความสำคัญกับการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจกัน อีกทั้งยังให้โอกาสสมาชิกเสนอความคิดใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวภายในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuawkunrat (2011) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารพิสูจน์ให้ผู้ร่วมงานเห็นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคได้โดยความร่วมมือร่วมใจของผู้ร่วมงานและผู้บริหารมีการกระตุ้น การจูงใจและสนับสนุนความคิดใหม่ในการแก้ปัญหา

3. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชน มีประเด็นอภิปรายดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของชุมชน รองลงมา คือ การมีโอกาสเข้าไปขายสินค้าของที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนโดยชาวชุมชนเกาะเกร็ดสามารถขายสินค้า/ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะใช้บริการท่าเรือที่ขึ้นบริเวณวัดปรมัยยิกาวาส ซึ่งอยู่บริเวณหมู่ที่ 7 และหมู่ 6 อันเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อสินค้าและเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ทำจากเครื่องปั้นดินเผา ส่วนชาวชุมชนเกาะเกร็ดที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1 - 5 ซึ่งนักท่องเที่ยวไม่นิยมเดินมาเที่ยวชม จึงจำเป็นต้องนำผลิตภัณฑ์ไปขายยังบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wang, Yang, Chen, Yang & Li (2010) ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นโดยชุมชนต้องได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Saowalakjinda (2012) ว่าคนในชุมชนได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของชุมชน นอกจากนี้ยังได้รับรายได้จากกิจกรรม/โครงการของชุมชน รวมถึงได้มีโอกาสเข้าไปขายสินค้าที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีการช่วยค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการค้นหาปัญหาของชุมชนและการมีส่วนร่วมในการศึกษาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากทาง อบต. เกาะเกร็ด มีการจัดประชุมตามสถานที่ต่างๆ เช่น ศาลาวัด ลานค้าชุมชน เวทีประชาคม เพื่อระดมความคิดเห็นของชาวชุมชนเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของชุมชนสอดคล้องกับ Kangsanarak (2001) และ Rapepat (2004) ซึ่งได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหภายในชุมชนนั้นเป็นขั้นตอนแรกที่ประชาชนจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหภายในชุมชน

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีการร่วมปรึกษาหารือปัญหาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน รองลงมา คือ การร่วมเลือกกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะชาวชุมชนรู้หน้าที่ของตนหากมีการเรียกประชุมก็จะให้ความร่วมมือโดยการส่งตัวแทนของแต่ละครัวเรือนเข้าประชุม โดยการตัดสินใจใดๆ จะใช้มติของเสียงส่วนใหญ่ นอกจากนี้ชาวชุมชนเกาะเกร็ดยังมีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวของชุมชนซึ่งกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อคนในชุมชนทั้งด้านบวกและด้านลบ สอดคล้องกับ Pongamchum, Supaudomlark & Rangkarat (2013) ซึ่งได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่า มีดัชนีชี้วัด 3 ประการคือ 1) ร่วมปรึกษาหารือปัญหา 2) ร่วมประชุมเพื่อแก้ปัญหาและตัดสินใจและ 3) เสนอแนวทางแก้ไขหรือทางออกสำหรับปัญหา

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมในการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า คนในชุมชนได้ร่วมลงทุนกับภาครัฐในโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน รองลงมา คือ การได้มีโอกาสเป็นคณะกรรมการในการจัดงานหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนโดยชาวชุมชนร่วมกันบริจาคทรัพย์เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนและชาวชุมชนเกาะเกร็ดจะคัดเลือกผู้ที่เหมาะสม มีความตั้งใจจริงในการทำงาน เป็นที่ไว้วางใจได้ ซึ่งได้รับมติจากเสียงส่วนใหญ่ให้เป็นคณะกรรมการในการจัดงานหรือจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kururak, Kompa, Pasato & Singlert (2010) คือ ได้ร่วมลงทุนกับภาครัฐในโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวและสอดคล้องกับ Saowalakjinda (2012) คือ การได้ร่วมแรงในกิจกรรมของชุมชน และได้มีโอกาสเป็นคณะกรรมการในการจัดงานหรือกิจกรรมของชุมชน

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมการติดตามและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า หน่วยงานของรัฐแต่งตั้งหรือมอบหมายให้เป็นผู้ตรวจสอบ ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการการท่องเที่ยว รองลงมา คือ การร่วมประเมินสิ่งที่ส่งผลกระทบในทางที่ดีและไม่ดีต่อเศรษฐกิจของชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากชาวชุมชนเกาะเกร็ดทุกคนถือว่าเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยว ดังนั้นชาวชุมชนทุกคนจึงมีหน้าที่ตรวจสอบ ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการการท่องเที่ยวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Saowalakjinda (2012) ว่ามีการร่วมกับภาครัฐติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของโครงการ และหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งหรือมอบหมายให้คนในชุมชนเป็นผู้ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอีกทั้งยังสอดคล้องกับ Kururak, Kompa, Pasato & Singlert (2010) มีการร่วมประเมินสิ่งที่ส่งผลกระทบในทางที่ดีและไม่ดีต่อเศรษฐกิจของชุมชน

3.6 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากทาง อบต.เกาะเกร็ดจัดให้มีการประชุมกับชาวชุมชนค่อนข้างบ่อยจึงมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน และยังมีเสียงตามสายประชาสัมพันธ์/แจ้งข่าวสารอยู่เป็นประจำทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง นอกจากนี้ชาวชุมชนจะเป็นหลักในการวางแผนงานต่างๆ มีการจัดประชุมให้ชาวชุมชนได้มารวมตัวกัน สอดคล้องกับ Niekerk (2014) ซึ่งกล่าวว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและวางแผนการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ ซึ่งจะเกิดขึ้นด้วยวิธีการประสานงานและการรวมกลุ่มกันอีกทั้งยังสอดคล้องกับ Takonrum (2001) ว่าการมีส่วนร่วมจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จได้โดยทุกคนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนทุกฝ่ายต้องเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นดำเนินการเองโดยจะต้องสนับสนุนความรู้ให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ และให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมและการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น

ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทุกด้าน ได้แก่ การคิดการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การประเมินผลและการรับผลประโยชน์ร่วมกันจากกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ

4. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ดอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มี 3 ปัจจัย คือ ผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้นำด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญา ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นบุคคลที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะเกร็ดที่ตนเป็นตัวแทนอยู่แล้วจึงมีความรักความผูกพันกับชุมชน มีความทุ่มเท ตั้งใจ และจริงจังในการทำงาน และยังเป็นผู้ที่บุกเบิก ต่อสู้ และทุ่มเท การทำงานเพื่อให้เกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ดังนั้นจึงเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ชาวชุมชนให้การยอมรับโดยมีอิทธิพลต่อสมาชิกในชุมชน เพราะสามารถโน้มน้าว จูงใจให้สมาชิกในชุมชนปฏิบัติตามความต้องการหรือคำสั่งของตนได้ นอกจากนี้ยังสร้างความท้าทายและกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนมองปัญหาด้วยมุมมองและวิธีการใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม มีการประสานงานร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pommark (2009) ซึ่งกล่าวว่า ภาวะผู้นำมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง โดยภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

โดยสมการในรูปคะแนนดิบ คือ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี = $0.769 + 0.394$ (ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ) + 0.228 (ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์) + 0.143 (ด้านการกระตุ้นทางปัญญา)

สำหรับปัจจัย 5 ด้านที่ไม่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีครั้งนี้ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรมและการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้วิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้ คือ ประเด็นด้านเศรษฐกิจซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า วิธีการดำรงชีวิตเป็นแบบสังคมเมืองที่ต้องดิ้นรนทำงานศักยภาพในการหารายได้ของแต่ละครัวเรือนขึ้นอยู่กับลักษณะของอาชีพที่แตกต่างกัน เช่น บางหมู่บ้านเป็นแรงงานภาคเกษตร บางหมู่บ้านทำหัตถกรรม รัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ และเป็นพนักงานเอกชน ซึ่งไม่ได้อาศัยการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นรายได้หลัก ดังนั้นจึงไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชาวชุมชน

สำหรับปัจจัยด้านสังคมที่ไม่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากชาวชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ คำชาย/อาชีพอิสระ และพนักงานเอกชน และสภาพสังคมปัจจุบันคนรุ่นใหม่ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกคนอื่นๆ ในชุมชนเพื่อดำเนินการด้านการท่องเที่ยว เพราะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวของชุมชน

น้อยลง ด้วยเหตุผลคือมีงานประจำให้ผลตอบแทนมากกว่าและแน่นอนกว่า จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทงานหนักให้กับงานประจำมากกว่า ดังนั้นวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์จึงต้องการที่จะพักผ่อนมากกว่าเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน อีกทั้งคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นประจำส่วนใหญ่จะเป็นคนวัยผู้สูงอายุ บอบช้ำการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจึงน้อยเพราะเป็นไปตามกำลัง

สำหรับปัจจัยด้านวัฒนธรรมและการเรียนรู้ที่ไม่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาชาวชุมชนมีการรักษาประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้อย่างเหนียวแน่น อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐในรูปแบบต่างๆ ทำให้มีการฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันมีปัญหาการสูญเสียบุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม ทั้งการสูญเสียความทรงจำและการเสียชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมเดิมที่ทำเป็นประจำทุกปีจะดำเนินการเฉพาะในช่วงเทศกาลเท่านั้น ทำให้ไม่น่าสนใจ วัยรุ่นไม่สนใจในการรับผิดชอบวัฒนธรรมของตน ไม่ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้ อีกทั้งภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของค่านิยมตามยุคสมัย รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐน้อยลง

ส่วนปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐโดย อบต.เกาะเกร็ดมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป็นอย่างดี โดยจัดหาถังขยะมาให้ชาวชุมชนอย่างเพียงพอ มีการจัดเก็บค่าใช้จ่ายจากทุกครัวเรือนเพื่อจ้างเทศบาลนำไปกำจัดต่อไป นอกจากนี้ทาง อบต.เกาะเกร็ดยังมีการจัดภูมิทัศน์ที่คำนึงถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

สำหรับปัจจัยภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลที่ไม่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากผู้นำจะมอบหมายงานตามความเชี่ยวชาญของแต่ละคน/ครัวเรือนที่มีผลิตภัณฑ์ตามความต้องการหรือมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในเรื่องใดๆ ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และ 4 คือ เมื่อผู้นำไปดูงานมาแล้วและได้รับงานใดๆ มากก็จะมอบหมายงานตามความเชี่ยวชาญของแต่ละคน/ครัวเรือนที่มีผลิตภัณฑ์ตามคำสั่งซื้อนั้นๆ ซึ่งหากบุคคลหรือครัวเรือนใดที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องก็จะไม่ได้รับมอบหมายงานดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้นำควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีและทั่วถึง มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจกับชาวชุมชนทุกเพศ ทุกวัย เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนทุกเพศ ทุกวัย มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และเพื่อปลูกจิตสำนึกชุมชนในด้านความรัก ความสามัคคี ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

2. ผู้นำควรมีการจัดนิทรรศการเชิญชวนให้ชาวชุมชน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้านการท่องเที่ยวของชุมชนให้มากขึ้น

3. หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องควรสร้างความเข้มแข็งของผู้นำด้วยการสนับสนุนให้ผู้นำได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาดูงานและการศึกษาการปฏิบัติที่ดีในการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จและผู้นำมีการประสานวัฒนธรรมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

4. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เพียงพอและเหมาะสมกับกลุ่มอาชีพ หรือประเภทอาชีพและเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง สำหรับผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่ต้องการมีส่วนร่วมในการสืบทอดอาชีพดั้งเดิมและมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนนทบุรีต่อไป อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น

5. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรให้ความร่วมมือสนับสนุนผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเกาะเกร็ด ด้วยการใช้ผลิตภัณฑ์ของชุมชนประดับ ตกแต่ง ภายในอาคารสำนักงานต่างๆ หรือประดับตกแต่งเส้นทางคมนาคม สวนหย่อม หรือตามแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ของจังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นการกระจายสินค้าและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน อันจะทำให้คนรุ่นใหม่ได้รับผลตอบแทนที่พอใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

6. ชุมชนเกาะเกร็ดควรมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนเพื่อการพัฒนาอาชีพ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวให้กับสมาชิกในเครือข่าย

7. ผู้ประกอบการร้านค้าในจังหวัดนนทบุรี ควรร่วมด้วยช่วยกันด้วยการนำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเกาะเกร็ดมาวางจำหน่ายหรือพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และเตือนความจำให้ระลึกถึงแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ดอยู่เสมอ

8. สถานประกอบการต่างๆ ในจังหวัดนนทบุรี ควรทำกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) เช่น การช่วยส่งเสริมในด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด การมีส่วนร่วมในการช่วยวางแผนงานด้านการท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือด้านการบริจาคเงิน การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะเกร็ดอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศน์และวิถีชีวิตของชาวชุมชนเกาะเกร็ด โดยผลประโยชน์ที่ได้รับนำมาแบ่งปันกับชุมชน

9. ควรทำวิจัยและพัฒนา (Research and Development) สร้างมาตรฐานของผลิตภัณฑ์อันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน การทำผ้าบาติก เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า อันจะนำไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการผลิตในอนาคตต่อไป

10. ควรทำการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมให้เกิดขึ้นกับสมาชิกในชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวของชุมชน ทั้งนี้เพื่อสร้างพลังของการมีส่วนร่วมจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงตลอดไป

References

- Bass, B. M. (1996). *A New Paradigm of Leadership: An Inquiry into Transformational Leadership*. Virginia: U. S. Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences.
- Charoenchaisombat. S. (2011). *Environmental Change and Community Life of the City: A Case Study of Kokkait. Nonthaburi Province*. (Master's thesis) Silpakorn University, Bangkok. (in Thai)
- Community Based Tourism. (2013). *Thai Community Base Tourism* Retrieved July 7, 2014, from <http://thaicommunitybasedtourismnetwork.wordpress.com/cbt/>. (in Thai)
- Designated Areas for Sustainable Tourism Administration. (2013). *Sustainable Tourism Development Model, The Master Plan for Tourism Development, Community Kokkait*. Retrieved July 26, 2013, from <http://www.dasta.or.th/th/article/545-545.html>. (in Thai)
- Kangsanarak, A. (2001). *Participatory Management Style in the Organization of the Effectiveness of the Institution*. (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok. (in Thai)
- Kemnoi, S. (2011). *Factors Affecting Participation in the Management of Sustainable Tourism: A Case Study of Banglean District, Nakhon Pathom Province*. (Master's thesis). Silpakorn University, Bangkok. (in Thai)
- Kokkait Tambon Administration. (2014). *Population Kokkait Nonthaburi Province*. Nonthaburi: Author. (in Thai)
- Kuawkunrat, Q. (2011). *Leadership Change is Affecting the Effectiveness of Educational Medium Photharam under the Office of Elementary Ratchaburi 2*. (Master's thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani. (in Thai)

- Khampuanbutra, W. (2014). The participation of Communities in the Management of eco-tourism Based on Cultural Relics in Tambon Na Dun District. Mahasarakham Province. *Area Based Development Research Journal*, 6(3), 7. (in Thai)
- Kururak, N., Kompa, S., Pasato, S. & Singlert, R. (2010). Participation in Tourism Management of the Dinosaur Park. Nonburi district in Sahatsakhan Kalasin. *Rajabhat Maha Sarakhan University Journal*, 4(2), 75-89. (in Thai)
- Ministry of Tourism & Sports. (2013). *National Tourism Development Plan 2012-2016*. Bangkok: Author. (in Thai)
- Melita, A. W. (2014). The Relationship between Tourism and Socio-Economic Aspects of the Maasai in Ngorongoro Conservation, Tanzania. *Business and Management Horizons*, 2(1), 78-97.
- Moonmai, K. (2011). *The Relationship between Transformational Leadership School Administrators with the Performance of the Teachers under the Office of Elementary Patumtany District 1*. (Master's thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani. (in Thai)
- Namwong, P. (2009). *A Study of Tourism Development Community Cultural Laihin Kohka Lampang*. (Master's thesis). Mae Jo University, Chiang Mai. (in Thai)
- Niekerk, M. V. (2014). Advocating Community Participation and Integrated Tourism Development Planning in Local Destinations: The Case of South Africa. *Journal of Destination Marketing & Management*, 3, 82-84.
- Pommark, S. (2009). *Leadership and Promoting the Participation of Citizens in the Development of Tourism in Koachaison Tambon Administration*. (Master's thesis). Mahidol University, Bangkok. (in Thai)
- Poungamchum, J., Supaudomlaur, S. & Rangkarat, N. (2013). Developed Forms of Public Participation in Forest Management: Case Study Tha Pa Pao Pladok Amphur maeta Lamphun Province. *KMUTT Research and Development Journal*, 36(2), 71-72. (in Thai)
- Rapepat, A. (2004). *The Participation of Citizens in Development*. Bangkok: Centre for Health Policy. (in Thai)

- Ratanapeanthumma, V. (2007). *Tourism Management Case Study Tha Kha Amphawa Samut Songkhram province*. (Research Report). Kirk University. (in Thai)
- Sanglimsuwan, K. & Sanglimsuwan, S. (2013). *Sustainable Heritage Tourism*. Retrieved June 25, 2015, from http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct.../aw019.pdf. (in Thai)
- Saowalakjinda, K. (2012). *The Participation of the Community to Manage Tourism: A Case Study Amphur Inburi Sing Buri Province*. (Master's thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani. (in Thai)
- Sirituwanon, J. (2008). *Changing Social and Cultural Community, Mon Island. Nonthaburi*. (Master's thesis). Phranakhon Rajabhat University, Bangkok. (in Thai)
- Sharareh, A. D. & Badaruddin, M. (2013). Local Perception of Tourism Development: A Conceptual Framework for the Sustainable Cultural Tourism. *Journal of Management and Sustainability*, 3(2), 31-39.
- Takonrum, P. (2001). *The Development for the Management of Tourism, Community Case Studies Waterfront Market Donwai Nakhon Pathom*. (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok. (in Thai)
- Tawesang, H. (2012). *Creative Tourism Development: A Case Study of Economic Yala Hub*. (Master's thesis). Prince of Songkla University, Songkla. (in Thai)
- The Thailand Community Based Tourism Institute. (2013). *Community Based Tourism*. Retrieved July 7, 2015, from <http://thaicommunitybasedtourismnetwork.wordpress.com/cbt>. (in Thai)
- Tongpeng, J. (2011). *A Study of Tourists' Opinions to the Management of Cultural Tourism at Sothon Ram Temple Chachoengsao*. (Master's thesis). Burapa University, Chonburi. (in Thai)
- Vargas-Hernández, J. G. (2012). Sustainable Cultural and Heritage Tourism in Regional Development of Southern Jalisco. *World Journal of Entrepreneurship Management and Sustainable Development*, 8(2/3), 146-161.

Wang, H., Yang, Z., Chen, L., Yang, J. & Li, R. (2010). Minority Community Participation in Tourism: A Case of Kanas Tuva Villages in Xinjiang, China. *Tourism Management*, 31, 759–764.

Yamane, T. (1967). *Statistic: An Introductory*. New York: Harper and Row Publication.

คณะผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สรารวรรณ เรืองกลปวงศ์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

295 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: saruangk@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ เรืองกลปวงศ์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

295 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: aruangk@hotmail.com